

Akrediteerimise sätestamine õigusaktides (seisuga 01.03.16):

I SEADUSED:

1. “Toote nõuetele vastavuse seadus” (RT I 2010, 31, 157; edaspidi TNVS) § 18 lg 2 – kui õigusaktis on toote nõuetele vastavuse tõendamise kohustus pandud riigiasutusele, võib viimane tehniliste nõuete täitmise kindlakstegemiseks kasutada pädeva akrediteeritud vastavushindamisasutuse teenuseid; § 26 – õigusakt võib sätestada, et vastavushindamises võib kasutada **ettevõttesisest akrediteeritud asutust**, mis on konkreetseks vastavushindamiseks akrediteeritud; § 28 lg 3 – **vastavushindamisasutus** ja isik, kes taotleb vastavushindamisasutuse tegevusluba, peab olema tegevusloaga taotletavaks vastavushindamiseks **akrediteeritud**.

NB! Ptk 3 „Vastavushindamine“ nõudeid kohaldatakse üksnes siis, kui tootele kehtestatud nõuded tulenevad EL ühtlustamise õigusaktidest (harmoneeritud valdkond). Vt ka ptk 4 „Akrediteerimine“.

2. “Mõõteseadus” (RT I 2004, 18, 132) § 5 lg 3 – **mõõtja pädevust** hinnatakse ja tõendatakse akrediteerimise või erialase pädevuse hindamise ja tõendamise teel; lg 5 – **mõõtja erialast pädevust** hindab ja tõendab Eesti akrediteerimisasutus;

§ 7² lg 1 – *teavitatud asutus* on vastavushindamisasutus, kellele on antud õigus teha mõõtevahendite vastavushindamise toiminguid; lg 2 – *teavitatud asutusele* kohaldatakse TNVS-is vastavushindamisasutuse kohta sätestatud käesolevast paragrahvist tulenevate erisustega; § 14 lg 1 – isik, kes taotleb õigust tegutseda või tegutseb **taatluslaborina** siseriikliku taatlemise alal, peab olema taatlemiseks vajalikus mõõtevaldkonnas akrediteeritud kalibreerimislaborina; taksomeetrite, gaasi-, vee-, soojus- ja elektriarvestite taatlemiseks võib ta olla akrediteeritud katselaborina; lisaks peab taatluslabor olema taatlemisel vastavusotsuse tegemiseks akrediteeritud inspekteerimisasutusena; § 17 lg 5 – kinnispakkide nõuetele vastavus on tõendatud, kui pakendajal on kehtiv sertifikaat selle kohta, et kinnispakkide nõuetele vastavuse kontrollimise ja täitekoguse tagamise süsteemi on sertifitseerinud asjakohast akrediteeringut omav sertifitseerimisasutus; § 30 lg 4 – isik või asutus, kes soovib tegutseda **riigietaloni laborina**, peab olema vastavas mõõtevaldkonnas akrediteeritud kalibreerimislaborina; § 31 lg 3 - isik, kes soovib tegutseda **tugietaloni laborina**, peab asjaomases mõõtevaldkonnas olema akrediteeritud kalibreerimis- või katselaborina.

NB! Vt ka § 33 „Eesti akrediteerimisasutus“ ja § 34 „Akrediteeritud kalibreerimis- ja katselaborid“ ning Majandus- ja kommunikatsiooniministri 05.10.06 määrus nr 85 (RTL 2006, 73, 1336)“Mõõtja erialase pädevuse hindamise ja tõendamise kord“.

3. „Seadme ohutuse seadus“ (RT I, 23.03.2015, 4) § 8 lg 4 – **seadme auditi** (tehnilise kontrolli) **tegija** peab olema auditi toiminguteks akrediteeritud inspekteerimisasutusena; § 10 lg 4 – sertifitseerimisasutuse antud **pädevustunnistus** tõendab **isiku vastavust** käesolevast seadusest tulenevatele **nõuetele**, kui pädevustunnistuse on andnud vastavateks toiminguteks akrediteeritud sertifitseerimisasutus; § 11 lg 3 – **püsiliite mittepurustavat katset tegeva isiku kompetentsuse ning püsiliite tegemise protseduuri sobivust** tõendab TNVS § 27 kohast tegevusluba omav (*st akrediteeritud*) vastavushindamisasutus.

NB! Rakendusmäärused:

- „*Auditi kohustusega seadmed ja nõuded auditile ning auditi tulemuste esitamisele*“, majandus- ja taristuministri 16.07.2015 määrus nr 95 (RT I, 18.07.2015, 2): § 8 lg 2 – *auditi teostaja võib arvestada seadme omaniku või kasutaja poolt korraldatud seadme tehnilise*

seisukorra hindamiseks tehtud katsetusi, uuringuid ja mõõtmisi, eelkõige kui need on tehtud akrediteeritud labori poolt.

- „**Auditi kohustusega elektripaigaldised ning nõuded elektripaigaldise auditile ja auditi tulemuste esitamisele**“, majandus- ja taristuministri 03.07.2015 määrus nr 86 (RT I, 08.07.2015, 14): § 4 lg 4 – auditi tegija teeb kindlaks, kas elektripaigaldis vajab elektromagnetilise ühilduvuse lisahindamist selleks akrediteeritud asutuse poolt; § 5 lg 4 – auditi tegija arvestab mõõtmisi, katsetusi ja uuringuid, kui need on tehtud selleks akrediteeritud või mõteseaduse kohaselt pädevaks hinnatud labori poolt.
- „**Seadme vahetu kasutaja, kasutamise järelevaataja, seadmetööd ja auditit tegeva isiku kompetentsusele ja selle tõendamisele ning sertifitseerimisskeemile esitatavad nõuded**“, majandus- ja taristuministri 09.07.2015 määrus nr 88 (RT I, 10.07.2015, 3): § 5 lg 2 – käesoleva määrusega reguleerimata küsimustes juhindub (isiku-)sertifitseerimisasutus seadme ohutuse seadusest ja akrediteerimisest tulenevatest nõuetest.

4. „Vedelkütuse seadus” (RT I 2003, 21, 127) § 9 lg 2 – kütuse vastavussertifikaadi väljastab Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EÜ) nr 765/2008 nõuetele vastava akrediteerimisasutuse poolt akrediteeritud vastavushindamisasutus.

5. „Väärismetalltoodete seadus” (RT I 2003, 15, 85) § 38 lg 3 – väärismetalltoodete eksperdi kompetentsus loetakse tõendatuks, kui **ekspert on väärismetalltoodete uuringuteks akrediteeritud** või **eksperdiks oleva füüsilise isiku** on personali sertifitseerimiseks akrediteeritud ettevõtte uuringuteks sertifitseerinud; § 40 lg 2 p. 8 – väärismetalli proovi tõendava äriühingu **katselabori** peab **väärismetalli analüüside** teostamiseks olema akrediteerinud Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EÜ) nr 765/2008 nõuetele vastav akrediteerimisasutus.

6. „Lõhkematerjaliseadus” (RT I 2004, 25, 170) § 2 lg 1 – lõhkematerjali ja pürotehnilise toote **vastavushindamisele** ning **teavitatud asutusele** kohaldatakse TNVS-i käesolevast seadusest tulenevate erisustega.

7. „Elektroonilise side seadus” (RT I 2004, 87, 593) § 126 lg 2 – **teavitatud asutusele** kohaldatakse TNVS-i.

8. „Meditšiiniseadme seadus” (RT I 2004, 75, 520) § 2 lg 5 - meditsiiniseadme **teavitatud asutusele** ja **vastavushindamisele** kohaldatakse TNVS-i sätteid käesolevast seadusest tulenevate erisustega.

9. „Meresõiduohutuse seadus” (RT I 2002, 1, 1) § 19² – **teavitatud asutus** käesoleva peatüki tähenduses on vastavushindamisasutus, kellel on õigus teostada laeva ohutusvarustuse nõuetele vastavuse tõendamiseks vajalikke vastavushindamise protseduure; **teavitatud asutusele** kohaldatakse TNVS-i.

10. „Raudteeseadus” (RT I 2003, 79, 530) § 66⁴ – tava- või kiirraudteesüsteemi allsüsteemi ja koostalitluse komponendi nõuetele vastavuse tõendamise korraldab **vastavushindamisasutus** TNVS-i tähenduses.

11. „Tolliseadus” (RT I 2004, 28, 188) § 35 lg 1 – **kaubakoguste mõõtmist tollikontrolli** käigus võib teostada liidu isik, kes on mõteseaduse kohaselt tunnistatud erialaselt pädevaks asjaomases mõõtevaldkonnas.

12. „Alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seadus” (RT I 2007, 45, 319) § 33¹ lg 2 – **aktsiisikauba mõõtmiste** korral peab mõõtetulemuste jälgitavus olema

tõendatud mõõteseaduse alusel; lg 4 – mõõtja pädevus on tõendatud kui akrediteerimisasutus on mõõtja käesoleva seaduse §-s 33 sätestatud mõõtmisteks akrediteerinud või erialaselt pädevaks hinnanud ja tõendanud; lg 5 – **aktsiisikauba mõõtmisteks kohustatud isik** võib lasta ennast akrediteerida või erialaselt pädevaks hinnata ja tõendada või kasutada akrediteeritud kolmanda osapoole labori teenust.

13. „Töötervishoiu ja tööohutuse seadus“ (RT I 1999, 60, 616) § 19 lg 3 – **töötervishoiuteenust osutav isik** peab olema pädev mõõtja mõõteseaduse tähenduses, kui osutatav töötervishoiuteenus sisaldab töökeskkonna ohutegurite parameetrite mõõtmist.

14. “Toiduseadus” (RT I 1999, 30, 415) § 52 lg 1 – järelevalve käigus võetud **proove analüüsitakse** asjakohaste analüüside tegemiseks **volitatud laboratooriumis**, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklis 12 sätestatud nõuetele (*sh peab olema akrediteeritud*).

15. „Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadus“ (RT I 2008, 33, 202) § 34 lg 2 – põllumajandustoodete koostisosade ja kvaliteedi **näitajaid analüüsitakse** valdkonna eest vastutava ministri **volitatud laboratooriumis**, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklis 12 sätestatud nõuetele.

16. “Veterinaarkorralduse seadus” (RT I 1999, 58, 608) § 34¹ lg 1 – järelevalve käigus ja loomataudide diagnoosimise eesmärgil võetud **proove analüüsitakse** nende analüüside tegemiseks **volitatud laboratooriumis**, mis vastab Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 882/2004 artiklis 12 sätestatud nõuetele.

17. „Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadus“ (RT I 2005, 15, 87) § 49 lg 1 – (EMAS) **tõendajat akrediteerib** sihtasutus Eesti Akrediteerimiskeskus või rahvusvaheliselt tunnustatud akrediteerimisasutus.

18. “Keskkonnaseire seadus” (RT I 1999, 10, 154) § 10 lg 2 – **riigi keskkonnaseire** tarbeks võivad proove analüüsida ning mõõtmisi teha asjakohasteks analüüsideks akrediteeritud laboratooriumid.

19. „Keskkonnaregistri seadus“ (RT I 2002, 58, 361) § 39 lg 3 – keskkonnaregistri vastutaval töötlejal on õigus esitada **keskkonnaregistrisse kandmiseks andmeid** pärast nende kontrollimist tunnustatud või akrediteeritud asutuste poolt.

20. „Välisõhu kaitse seadus“ (RT I 2004, 43, 298) § 121⁷ kasvuhoonegaaside lubatud **heitkoguse aruande tõendaja** peab olema selleks akrediteeritud.

21. “Veeseadus” (RT I 1994, 40, 655) § 12¹ lg 2⁴ – katselabor, kes võtab **veeuuringute raames proove** ja teeb **vee füüsikalisi-keemilisi ja keemilisi analüüse**, peab olema veeuuringu vastavas valdkonnas akrediteeritud nii **proovivõtmise** kui ka **määratavate näitajate osas**; lg 7¹ – **referentlaborina** tegutsemise õigust taotleb **katselabor** peab vastama standardi EVS-EN ISO/IEC 17043 või muu samaväärse rahvusvaheliselt tunnustatud standardi nõuetele ning olema veeuuringu valdkonnas, milles referentlabori staatust taotletakse, akrediteeritud.

22. „Söödaseadus“ (RT I 2007, 6, 32) § 31 lg 3 – **järelevalve** käigus võetud **proove** analüüsib Veterinaar- ja Toiduamet asjakohaste analüüside tegemiseks akrediteeritud laboratooriumis; § 32 lg 1 – **referentlaboratooriumiks** võib volitada laboratooriumi, mis vastab käesoleva seaduse § 31 lõikes 3 sätestatud nõuetele.

23. „Väetiseseadus“ (RT I 2003, 51, 352) § 7 lg 3 – **väetise koostise nõuetekohasust** tõendavaks dokumendiks on kohaste analüüsimeetodite rakendamiseks akrediteeritud laboratooriumi katseprotokoll proovi analüüsi tulemuste kohta.

24. „Taimekaitseadus“ (RT I 2004, 32, 226) § 88² lg 2 – järelevalvel **taimkaitsevahendite analüüse** teostav labor peab olema selleks rahvusvaheliste nõuete kohaselt akrediteeritud.

25. „Alkoholiseadus“ (RT I 2002, 3, 7) § 1 lg 4 – **volitatud labor** käesoleva seaduse tähenduses on alkoholianalüüside tegemiseks akrediteeritud labor, mis on saanud õiguse tegutseda volitatud laborina.

26. „Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seadus“ (RT I 2003, 26, 160) § 41 lg 2 – **referentlaborina** võib tegutseda labor, mille on asjakohastes uuringuvaldkondades akrediteerinud Eesti või välisriigi rahvusvaheliselt tunnustatud akrediteerimisorgan.

27. „Ühistranspordiseadus“ (RT I 2000, 10, 58) § 64 lg 8 – **taksomeetreid** võib **kohandada** isik, kelle pädevust on hinnatud mõõteseaduse § 5 kohaselt ja kellel on nõuetekohane pädevust tõendav tunnistus.

28. „Liiklusseadus“ (RT I 2010, 44, 261) § 192 lg 1 p. 9 – **sõiduki tehnonõuetele vastavust** kontrolliv **äriühing** peab olema pädev mõõtja mõõteseaduse tähenduses ja omama asjakohast erialase pädevuse tunnistust.

II MÄÄRUSED:

1. **„Nõuded sõidumeerikule ja selle paigaldamisele ning sõidumeeriku kontrollimise tingimused ja kord“**, majandus- ja kommunikatsiooniministri 03.03.11 määrus nr 17 (*RT I 2011, 13*), § 5 lg 1 – sõidumeeriku võib sõidukile paigaldada ja sõidumeerikut kontrollida äriregistrisse kantud ettevõtja, kelle on mõteseaduse § 5 lõikes 5 nimetatud akrediteerimisasutus tunnistanud tema erialal pädevaks ning kes on registreeritud Maanteeametis.

2. **„Aparatuuri nõuetele vastavuse kontrollimiseks hindamisteenuse tellimise ja kulude hüvitamise kord“**, Vabariigi Valitsuse 06.01.06 määrus nr 2 (*RT I 2006, 4, 15*), § 2 lg 2 – Tehnilise Järelevalve Amet tellib hindamisteenuse **aparatuuri vastavushindamiseks** mõteseaduses sätestatud nõuetele vastavalt akrediteeritud katselaborilt.

3. **„Tulemasina ohutusnõuded ja nõuetele vastavuse tõendamine“**, majandus- ja kommunikatsiooniministri 16.09.10 määrus nr 65 (*RT I 2010, 66, 498*), § 5 lg 1 – tulemasina lastekindlust tõestava katse tegemiseks on pädev katselabor, mis on selleks akrediteeritud ILAC liikmesorganisatsiooni poolt vastavalt standardis EVS-EN ISO/IEC 17025 esitatud nõuetele.

4. **“Ametiasutuste pädevus “Geograafilise tähise kaitse seaduse” rakendamisel”**, Vabariigi Valitsuse 06.06.00 määrus nr 182 (*RT I 2000, 45, 282*), § 6 lg 2 – **omadusliku seose geograafilise tähisega** tähistatava kauba või teenuse iseloomuliku tunnuse ja kauba tootmise, töötlemise või müügiks ettevalmistamise koha vahel teeb kindlaks volitatud või referentlabor toiduseaduse tähenduses toidutoorme ja toidu osas, akrediteeritud labor alkoholiseaduse tähenduses alkoholi osas ja akrediteeritud labor mõteseaduse tähenduses muude kaupade ja teenuste osas.

5. **„Mootoriga õhusõiduki keskkonnakõlblikkuse nõuded“**, Vabariigi Valitsuse 07.07.00 määrus nr 225 (*RT I 2000, 59, 384*), § 4 – õhusõiduki keskkonnakõlblikkuse nõuetele vastavuse aluseks olevad **mõõtmised** tehakse selleks akrediteeritud laborites.

6. **„Kiirgusohutusnõuded meditsiiniradioloogia protseduuride teostamisel ja meditsiiniikiiritust saavate isikute kaitse nõuded“**, sotsiaalministri 15.05.14 määrus nr 29 (*RT I, 20.05.2014, 15*) § 6 lg 5 p. 3 - meditsiiniikiiritusseadme **heakskiidu- ja toimimiskatseid** võib teha vastavas mõõtevaldkonnas akrediteeritud labor.

7. **„Tee ehitamise kvaliteedi nõuded“**, majandus- ja taristuministri 03.08.15 määrus nr 101 (*RT I, 07.08.2015, 1*) § 2 lg 15 – katendikihi külmakindluse hindamisel on vajalikud akrediteeritud labori andmed; lg 16 – kvaliteedinõuete täitmise kontrollimisel kasutatavad seadmed ja mõõtja erialane pädevus peavad vastama kehtestatud nõuetele.

8. **„Kauba läbivaatuse ning sellest proovide ja näidiste võtmise kord“**, rahandusministri 22.04.04 määrus nr 83 (*RTL 2004, 50, 863*), § 4 lg 1 – **proove ja**

näidiseid võib tolli asemel võtta ka akrediteeritud laboratooriumi esindaja tolliametniku juuresolekul.

9. **“Töökeskonna füüsikaliste ohutegurite piirnormid ja ohutegurite parameetrite mõõtmise kord”**, Vabariigi Valitsuse 25.01.02 määrus nr 54 (*RT I 2002, 15, 83*), § 19 – määruses nimetatud **füüsikaliste ohutegurite parameetreid** võib mõõta pädev mõõtja mõõteseaduse tähenduses.

10. **„Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded tehnilikust optilisest kiirgusest mõjutatud töökeskonnas, tehniliku optilise kiirguse piirnormid ja kiirguse mõõtmise kord“**, Vabariigi Valitsuse 08.04.10 määrus nr 47 (*RT I 2010, 16, 84*), § 8 lg 3 - **optilise kiirguse mõõtmisi** või arvutusi teevad pädevad mõõtjad mõõteseaduse tähenduses; lg 4 - **optilise kiirguse mõõtmisel** peavad mõõtetulemused olema tõendatult jälgitavad mõõteseaduse tähenduses.

11. **„Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded mürast mõjutatud töökeskonnale, töökeskonna müra piirnormid ja müra mõõtmise kord“**, Vabariigi Valitsuse 12.04.07 määrus nr 108 (*RT I 2007, 34, 214*), § 9 lg 2 – **müra mõõtmisel** peavad mõõtetulemused olema tõendatult jälgitavad mõõteseaduse tähenduses.

12. **„Töötervishoiu ja tööohutuse nõuded vibratsioonist mõjutatud töökeskonnale, töökeskonna vibratsiooni piirnormid ja vibratsiooni mõõtmise kord“**, Vabariigi Valitsuse 12.04.07 määrus nr 109 (*RT I 2007, 34, 215*), § 8 lg 2 – **vibratsiooni mõõtmisel** peavad mõõtetulemused olema tõendatult jälgitavad mõõteseaduse tähenduses.

13. **„Plii ja selle ioonsete ühendite kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded“**, Vabariigi Valitsuse 20.06.00 määrus nr 193 (*RT I 2000, 49, 309*), § 2 lg 2 – **töökeskonna õhu pliisisaldust** mõõdab tööandja tellimusel Eesti Akrediteerimiskeskuse akrediteeritud või erialase pädevuse kinnitust omav labor.

14. **“Ohtlike kemikaalide ja neid sisaldavate materjalide kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded”**, Vabariigi Valitsuse 20.03.01 määrus nr 105 (*RT I 2001, 30, 166*), § 2 lg 4 – töökeskonna õhu **ohtlike kemikaalide sisaldust** mõõdab tööandja tellimusel Eesti Akrediteerimiskeskuse poolt akrediteeritud või erialase kompetentsuse kinnitust omav mõõtelabor.

15. **“Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid”**, sotsiaalministri 04.03.02 määrus nr 42 (*RTL 2002, 38, 511*), § 12 – määruses käsitletud **müra parameetrite mõõtmise** teostajal peab olema Eesti Akrediteerimiskeskuse või mõne muu pädeva akrediteerimisasutuse poolt mõõteseaduse alusel välja antud erialast kompetentsust kinnitav tunnistus või akrediteerimistunnistus.

16. **“Vibratsiooni piirväärtused elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ning vibratsiooni mõõtmise meetodid”**, sotsiaalministri 17.05.02 määrus nr 78 (*RTL 2002, 62, 931*), § 4 lg 2 – **üldvibratsiooni mõõtjal** peab olema Eesti Akrediteerimiskeskuse või mõne muu pädeva akrediteerimisasutuse poolt mõõteseaduse alusel välja antud erialast kompetentsust kinnitav tunnistus või akrediteerimistunnistus.

17. “Ultra- ja infraheli helirõhutasemete piirväärtused ning ultra- ja infraheli helirõhutasemete mõõtmine”, sotsiaalministri 06.05.02 määrus nr 75 (*RTL 2002, 58, 887*), § 1 lg 4 – ultra- ja infraheli **helirõhutasemete mõõtjal** peab olema Eesti Akrediteerimiskeskuse või mõne muu pädeva akrediteerimisasutuse poolt mõõteseaduse alusel välja antud erialast kompetentsust kinnitav tunnistus või akrediteerimistunnistus.